

HRADEC KRÁLOVÉ

MAGISTRÁT MĚSTA HRADEC KRÁLOVÉ, ČESKOSLOVENSKÉ ARMÁDY 408, 502 00 HRADEC KRÁLOVÉ

ODBOR PAMÁTKOVÉ PÉČE

VÁŠ DOPIS ZN.:

ZE DNE: 8.3.2018
NAŠE ZN.: MMHK/045910/2018/PP/MEJ
NAŠE Č.j.: MMHK/072881/2018 PP/MEJ
VYŘIZUJE: Radek Mejstřík
TEL.: 495 707 698
E-MAIL: radek.mejstrik@mmhk.cz

**Římskokatolická farnost - děkanství
Chlumec nad Cidlinou, IČO
64806383
Čelakovského č.p. 40
503 51 Chlumec nad Cidlinou I**

DATUM: 17.4.2018

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Magistrát města Hradec Králové, odbor památkové péče, jako věcně a místně příslušný prvoinstanční orgán státní památkové péče podle § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), ve znění pozdějších předpisů, a ve znění § 17 Vyhlášky Ministerstva vnitra ČR č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, zahájil podle § 44 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, na základě písemné žádosti ze dne 8.3.2018 žadatele, kterým je:

Římskokatolická farnost - děkanství Chlumec nad Cidlinou, IČO 64806383, Čelakovského č.p. 40, 503 51 Chlumec nad Cidlinou I,

o vydání závazného stanoviska § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči ve věci:

Oprava kostela sv. Voršily v Chlumci nad Cidlinou - výměna krovu, oprava fasády věže a západního průčelí a související práce - nemovitá kulturní památka kostel sv. Voršily, rejstříkové číslo 35064 / 6-628 na pozemku st. p. 173 v katastrálním území Chlumec nad Cidlinou.

Kostel sv. Voršily v Chlumci nad Cidlinou včetně pozemku st. p. 173 v katastrálním území Chlumec nad Cidlinou je nemovitá kulturní památka chráněná státem ve smyslu zákona o státní památkové péči, která je evidována v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 35064/6-628. Dále se předmětný kostel nachází na území ochranného pásma zámku Karlova koruna a souboru dalších nemovitých kulturních památek, což je památkové ochranné pásmo chráněná státem ve smyslu zákona o státní památkové péči, které bylo prohlášeno Okresním úřadem v Hradci Králové v souladu se zákonem FS č. 50/1976 Sb., §33, o územním plánování ze dne 7.3.1996 s platností od dne 7.3.1996.

**obec
část obce
katastrální území
parcelní číslo
ulice, náměstí, apod.
název nemovitosti
číslo popisné
ÚSKP**

**Chlumec nad Cidlinou
Chlumec nad Cidlinou I
Chlumec nad Cidlinou
st. p. 173 v katastrálním území Chlumec nad Cidlinou
Klicperovo nám.
kostel sv. Voršily
Chlumec nad Cidlinou I
35064 / 6-628**

Po písemném vyjádření (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově, IČO 75032333, Okružní č.p. 418, Josefov, 551 02 Jaroměř 3) ze dne 26.3.2018 pod č.j. MMHK/058449/2018/PP/MEJ vydává Magistrát města Hradec Králové, odbor památkové péče (dále jen "správní orgán"), v souladu se zněním § 68 zákona 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "správní řád"), podle ustanovení § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči toto:

Z Á V A Z N É S T A N O V I S K O :

Práce: Oprava kostela sv. Voršily v Chlumci nad Cidlinou - výměna krovu, oprava fasády věže a západního průčelí a související práce - nemovitá kulturní památka kostel sv. Voršily, rejstříkové číslo 35064 / 6-628 na pozemku st. p. 173 v katastrálním území Chlumec nad Cidlinou, spočívá podle předložené žádosti, informací získaných od investora a dle předložené projektové dokumentace nazvané „Výměna krovu a oprava fasády věže a západního průčelí kostela sv. Voršily, Chlumec nad Cidlinou“ zpracované ve stupni DSP + DPS (autor: Ing. Petr Rohlíček, Ing. Jan Černý, INRECO, s.r.o., společnost pro rekonstrukce památek, Škroupova 441/9, 500 02 Hradec Králové, z8/2017) v následujícím:

Jedná se o výměnu krovu a opravu fasády věže a západního průčelí (kromě elektrifikace pohonu věžních hodin a restaurování ciferníků). Další související práce se naopak budou týkat zednických prací souvisejících se sejmutím kopule a umístění nové, s vysílačem mobilní sítě, s úpravou bleskosvodu a uzemněním, s detekcí a signalizací (ADS), s hlásiči kouře (rozšíření stávajícího zařízení s ústřednou PZTS), s elektrickými rozvody podle současných norem, se sanačními opatřeními a s ochranou proti ptactvu.

V rámci stavebních úprav je navrženo:

- Kompletní výměna střešní krytiny věže za novou z měděného plechu včetně klempířských prvků a případné provedení tvarové kopie makovice z polotvrdého měděného plechu.
- Kompletní výměna krovu věže za novou kopii původního řešení za použití tradičních postupů a technologií, s ručním opracováním pohledových ploch dřevěných trámů, s tesařskými detaily a spoji podle původního provedení. Krov je nejintenzivněji napadenou částí dřevěných konstrukcí celého kostela. Jedná se téměř výhradně o napadení dřevokazným hmyzem, některým druhem tesaříků, částečně také červotočem. V místě zatékání je dřevomorka domácí. Na základě posouzení je krov v havarijním stavu a vyžaduje výměnu v celém rozsahu.
- Oprava omítek na fasádě věže, na západním průčelí a obou schodišťových přístavcích u západního průčelí. Je navrženo odstranění novodobých omítek, zachování původních historicky cenných omítek a jejich doplnění v chybějící ploše novou tenkovrstvou omítkou (štukem). Před otlučením omítek bude průběžně prováděn operativní restaurátorský průzkum pro zpřesnění návrhu technologie a barevnosti. Na hlavních plochách fasády věže, schodišťových přístavků a západního průčelí bude na novou omítku nanesen vápenný fasádní nátěr v barevném odstínu lomená bílá. Na aktivních architektonických člancích (kordonové římsy a hlavní římsa na věži, oblounová římsa na západní štítové zdi lodi) a na plochách barvených páleným okrem (šambrány oken a výklenků, iluzivní armování nároží na věži, armování opěrných pilířů) bude na novou omítku nanesen nový fasádní nátěr v barevném odstínu – římsy v odstínu lomená bílá, armování a šambrány v odstínu pálený okr (cihlově červená). Odstíny budou vybrány na základě vyhodnocení zkušebních vzorků.
- Očištění kamenného soklu od novodobých vápenocementových omítek a restaurátorská oprava podkladního kamene s očištěním, domodelováním a opatřením fasádním nátěrem v odstínu holubičí šed'. U stávajícího pískovcového armování nároží věže, ostění oken a portálů dveří z přírodního pískovce bude opět provedena restaurátorská oprava s očištěním, domodelováním a opatřením fasádním nátěrem v odstínu pálený okr (cihlově červená). Odstíny budou vybrány na základě vyhodnocení zkušebních vzorků.
- Sanace soklových partií zdiva proti vlhkosti - kombinace elektroosmózy, chemické injektáže a jílového těsnění pod úrovní terénu.
- Oprava (výměna) záklopu dřevěného trámového stropu pod zvonovým patrem věže a pod půdou věže. Poškozené fošny budou nahrazeny novými hoblovanými prvky s rozměry podle původních prvků s biocidním bezbarvým ošetřením.
- Oprava (výměna) truhlářských výplní otvorů v rozsahu řešených fasád - nové okenice, repase dochovaných oken a vchodových dveří. Dojde k repasi tradičními truhlářskými postupy a technikami, případně k výměně za tvarové a materiálové kopie, stávající plné okenice s obloukovým nadpražím a stávající žaluziové okenice v horním zvonovém patře budou nahrazeny novými s esteticky vhodnějším členěním. Vrchní nátěry budou v odstínu středně hnědá.
- Instalace opatření proti létajícímu ptactvu. Je navržen univerzální hrotový systém použitý na prejzovém krytí západní štítové zdi a na parapetu před žaluziovými okenicemi zvonového patra a

ochranný síťový systém z nerezové sítě z drátů 0,5 mm s oky 20x20 mm, nerezového vodícího lanka, bude použitý na vnějším líci zdiva u všech ostatních okenních otvorů a výklenků.

- Výměna hromosvodu v rozsahu opravovaných fasád s napojením na stávající systém.
- Silnoproudá elektroinstalace, vnitřní nouzové osvětlení, napojení věže na EZS, požární čidla, provoz telekomunikačního zařízení.

Podle § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči správní orgán věc posoudil takto:

Oprava kostela sv. Voršily v Chlumci nad Cidlinou - výměna krovu, oprava fasády věže a západního průčelí a související práce - nemovitá kulturní památka kostel sv. Voršily, rejstříkové číslo 35064 / 6-628 na pozemku st. p. 173 v katastrálním území Chlumec nad Cidlinou **je přípustná při splnění za splnění následujících podmínek:**

1. Operativní restaurátorský průzkum fasádního pláště objektu, který bude proveden po postavení lešení a před otloučením omítek dle PD, bude dokumentován v nálezové zprávě, přičemž 1 paré této zprávy bude předáno správnímu orgánu nejpozději do 30 dnů po ukončení tohoto průzkumu. Případné změny oproti předložené projektové dokumentaci vyplývající ze závěrů operativního restaurátorského průzkumu, budou předloženy orgánu státní památkové péče v souladu s §14, odst. 1 zákona č. 20/1987Sb., o státní památkové péči v platném znění, k vydání nového závazného stanoviska.
2. Bude proveden dendrochronologický průzkum krovu věže kostela. Výsledek tohoto průzkumu bude předán výkonnému orgánu státní památkové péče nejpozději před realizací obnovy.
3. Vrcholový kříž umístěný na báni věže bude obnoven formou restaurování dle §14a zákona č. 20/1987Sb., o státní památkové péči v platném znění. K samotnému restaurátorskému zásahu bude vydáno nové závazné stanovisko dle §14, odst. 1 zákona č. 20/1987Sb., o státní památkové péči, v platném znění, na základě zpracovaného restaurátorského záměru, který bude vycházet z provedeného restaurátorského průzkumu. Restaurátorský průzkum bude zaměřen na aktualizaci poznání stavu dochování, identifikování původních a případných druhotných částí a úprav. Dále bude zkoumána polychromie/povrchová úprava formou sond nebo nábrusu odebraných vzorků, za účelem identifikace historického barevného/technologického provedení povrchové úpravy kříže.
4. Kamenné prvky (především obvodový sokl a spodní části kamenných armatur nároží), vykazující stopy zasolení, budou podrobeny laboratornímu průzkumu salinity formou odběru vzorků. V případě, že odebrané vzorky pro určení míry zasolení kamenného materiálu budou po vyhodnocení ve vysokých či vyšších hodnotách (chloridy 0, 20 – 0, 50 % hm a vyšší, dusičnany 0, 25 – 0, 50 % hm a vyšší, sírany 2, 00 – 5, 00 % hm a vyšší), bude v rámci obnovy provedeno odsolování postižených partií kamenného materiálu s dostatečnou sorpcí (obdobná či mírně nižší kapilarita jako odsolovaný kámen) a dostatečnou retencí vody kvůli zpomalení odparu. Závěrečná hydrofobizace nebude prováděna na partie stavby s příznaky zavlhávání a kontaminací vodorozpuštěnými solemi.
5. Dochované historické omítky a nátěry fasády se sníženou pevností a přilnavostí ke zdivu budou konzervátorsky stabilizovány formou zpevňování opakovaným napouštěním vápennou vodou, dále přichycením uvolněných omítek ke zdivu pomocí injektáže minerálními materiály, přichycením po obvodu tzv. omítkovými můstky apod.
6. Bude provedena aktualizace stavebně historického průzkumu kostela, podle aktuální metodiky NPÚ (Jan Beránek, Petr Macek: Metodika stavebně historického průzkumu, NPÚ, edice odborné a metodické publikace, svazek 70, Praha, 2015, <https://www.npu.cz/publikace/metodika-stavebnehistorickeho-pruzkumu.pdf>). Zejména bude stavebně historický průzkum doplněn o výkresovou část (grafické vyhodnocení průzkumu) a inventarizaci hodnotných prvků, což je systematická a podrobná dokumentace veškerých existujících architektonických prvků, řemeslných prvků a výrobků včetně těch, které jsou součástí stavby (podlahy, dveře, okna, kování, mříže, schodiště, zábradlí, stropy apod.) – každý prvek (položka) bude zaznamenán na inventární kartě, opatřen údaji o rozměrech, o své lokalizaci ve stavbě, podrobným popisem

(materiál, povrchová úprava), údajem o počtu kusů, s fotografií nebo kresebným zobrazením prvku, včetně příp. detailů profilace apod. Součástí inventární karty prvku bude stručná charakteristika stavu, označení původnosti, návrh na zachování či odstranění, doporučený způsob ošetření, případně souvztažnost k většímu celku nebo dalším prvkům. Inventarizace prvků bude propojena s předloženou projektovou dokumentací. Aktualizovaný stavebně historický průzkum kostela bude předán správnímu orgánu nejpozději při zahájení prací na obnově fasády kostela.

7. V průběhu realizace obnovy budou investorem svolávány pravidelné kontrolní dny za účasti zástupců státní památkové péče a realizační firmy a to minimálně v těchto případech:
- a. Při zahájení prací na obnově kostela.
 - b. Při zahájení a ukončení tesařských prací na krovu věže kostela.
 - c. Při zahájení pokrývačských prací.
 - d. Po postavení lešení a před zahájením prací na fasádě.
 - e. Po aplikaci barevných vzorků na fasádu.

ODŮVODNĚNÍ

Magistrát města Hradec Králové, odbor památkové péče jako věcně a místně příslušný prvoinstanční orgán státní památkové péče obdržel dne 8.3.2018 písemnou žádost o vydání závazného stanoviska orgánu státní památkové péče podle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči žadatele, kterým je:

Římskokatolická farnost - děkanství Chlumec nad Cidlinou, IČO 64806383, Čelakovského č.p. 40, 503 51 Chlumec nad Cidlinou I,

o vydání závazného stanoviska § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči ve věci:

Oprava kostela sv. Voršily v Chlumci nad Cidlinou - výměna krovu, oprava fasády věže a západního průčelí a související práce - nemovitá kulturní památka kostel sv. Voršily, rejstříkové číslo 35064 / 6-628 na pozemku st. p. 173 v katastrálním území Chlumec nad Cidlinou.

Tímto dnem bylo v souladu s § 44 odst. 1 správního řádu zahájeno řízení o podané žádosti vedené pod spis. zn. MMHK/045910/2018/PP/MEJ. V souladu s ustanovením § 38 odst. 1 zákona správního řádu bylo účastníkům řízení umožněno nahlédnout do spisového materiálu a uplatnit své připomínky a náměty k uvedenému předmětu řízení.

Kostel sv. Voršily v Chlumci nad Cidlinou včetně pozemku st. p. 173 v katastrálním území Chlumec nad Cidlinou je nemovitá kulturní památka chráněná státem ve smyslu zákona o státní památkové péči, která je evidována v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 35064/6-628. Dále se předmětný kostel nachází na území ochranného pásma zámku Karlova koruna a souboru dalších nemovitých kulturních památek, což je památkové ochranné pásmo chráněná státem ve smyslu zákona o státní památkové péči, které bylo prohlášeno Okresním úřadem v Hradci Králové v souladu se zákonem FS č. 50/1976 Sb., §33, o územním plánování ze dne 7.3.1996 s platností od dne 7.3.1996. Proto, v souladu s § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči, zamýšlí-li vlastník kulturní památky provést údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky nebo jejího prostředí (dále jen "obnova"), je povinen si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

Žadatel Římskokatolická farnost - děkanství Chlumec nad Cidlinou, IČO 64806383, Čelakovského č.p. 40, 503 51 Chlumec nad Cidlinou I, je podle výpisu z katastru nemovitostí (list vlastnictví č. 1463, katastrální území Chlumec nad Cidlinou) vlastníkem parcely parcelní číslo st. p. 173 v katastrálním území Chlumec nad Cidlinou a stavby kostela sv. Voršily v Chlumci nad Cidlinou se sochou Panny Marie s Ježíškem, Chlumec nad Cidlinou I postavené na parcele parcelní číslo st. p. 173 v katastrálním území Chlumec nad Cidlinou.

Vzhledem ke skutečnosti, že Magistrátu města Hradec Králové, odboru památkové péče, jsou známy všechny podstatné skutečnosti a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení, bylo upuštěno od ústního jednání spojeného s místním šetřením. Předložená projektová dokumentace byla se

správním orgánem v průběhu zpracování konzultována. Konzultace probíhaly od poloviny roku 2017 do konce roku 2017.

Kostel sv. Voršily v Chlumci nad Cidlinou byl stavěn v letech 1536-1543. Je významným dílem pernštejnské stavební hutě, byl postaven nákladem Jana z Pernštejna. Sakrální stavba vychází z gotických dispozic včetně velkých štítů na trojlodí, ale užívající již tvarosloví renesanční. Svým významem se řadí k nejhodnotnějším architekturám v kraji a pro město je významným urbanistickým prvkem a dominantou v protiváze k výše položenému zámku.

Jedná se o podélnou trojlodní stavbu s mohutnou věží při západním štítu, s půlkruhovým presbytářem s bočními přístavky a mohutnými štíty trojlodí na protilehlé straně. Střecha je strmá sedlová krytá taškovou krytinou. Kostel je vystavěn převážně z cihel, pouze podezdění zdí a sloupů je z pískovce. Venkovní zdi jsou podepřeny opěrnými pilíři (10 na lodi, 4 na presbytáři). K západnímu průčelí je připojena věž, která byla dostavěna až v roce 1677. Střecha kostela je velmi strmá krytá bobrovkami, věž je ukončena cibulovou bání s lucernou. Je kryta plechem, rovněž tak sanktusník nad hlavní lodí. Východní štít má po obou stranách výstupky, na kterých jsou umístěny koule. Na vrcholu štítu je koule a vyobrazení sv. Václava. Západní štít je zakryt vysokou věží. Po jejich stranách jsou jako ozdoba tři čtvrtkruhové výstupky. Loď kostela je zaklenuta křížovou klenbou s hřebínky, pětiboce uzavřený presbytář je zaklenutý valenou klenbou. V západní části je tříramenná kruchta. Kostel několikrát vyhořel, v letech 1634, 1677 a 1733, a proto byl vícekrát opravován a upravován.

V souladu s ustanovením § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči byla doručená žádost postoupena dne 13.3.2018 pod č.j. MMHK/048677/2018 k vydání písemného vyjádření Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově, IČO 75032333, Okružní č.p. 418, Josefov, 551 02 Jaroměř 3 (dále jen „NPÚ“), které je nezbytným podkladem pro vydání závazného stanoviska. Toto písemné vyjádření bylo vydáno dne 26.3.2018 a správnímu orgánu bylo doručeno dne 28.3.2018 pod č.j. MMHK/058449/2018/PP/MEJ (dále jen „písemné vyjádření NPÚ“). Písemné vyjádření NPÚ obsahuje následující doporučení, při jejichž respektování by nemělo dojít k narušení zájmů státní památkové péče:

„Dopad prací uvedených v žádosti na dotčené kulturně historické (památkové) hodnoty: Posuzované práce se částečně dotýkají architektonických nebo kulturně historických hodnot, neboť zasahují do původních konstrukcí a pláště věže kostela. Pro navržené úpravy a předpokládané práce jsou předepsány tradiční šetrné postupy, jsou zvoleny tradiční materiály, v případě nezbytných výměn jsou navrženy tvarové a materiálové kopie. Navržená řešení vycházejí ze závěrů zpracovaných podrobných průzkumů. Projekt je zpracován podrobně a byl vícekrát konzultován se zástupci státní památkové péče. Posuzované práce se dotýkají archeologického dědictví.

Závěrečné konstatování: Z hlediska zájmů státní památkové péče NPÚ, ÚOP v Josefově dospěl k závěru, že práce uvedené v předložené žádosti lze připravovat a provést při dodržení následujících podmínek:

- 1. Bude proveden vstupní průzkum vrcholového kříže bání věže, který bude prováděn po jeho demontáži, jak je navrženo v předloženém záměru/projektu. Průzkum bude zaměřen na aktualizaci poznání stavu dochování, identifikování původních a případných druhotných částí a úprav. Dále bude zkoumána polychromie/povrchová úprava formou sond nebo nábrusu odebraných vzorků, za účelem identifikace historického barevného/technologického provedení povrchové úpravy kříže. Na základě výsledků takto zpracovaného průzkumu bude vypracován záměr na obnovu/restaurování kříže, který bude posouzen v rámci nového správního řízení.*
- 2. Kamenné prvky (především obvodový sokl a spodní části kamenných armatur nároží), vykazující stopy zasolení, budou podrobeny laboratornímu průzkumu salinity formou odběru vzorků. V případě, že odebrané vzorky pro určení míry zasolení kamenného materiálu budou po vyhodnocení ve vysokých či vyšších hodnotách (chloridy 0, 20 – 0, 50 % hm a vyšší, dusičnany 0, 25 – 0, 50 % hm a vyšší, sírany 2, 00 – 5, 00 % hm a vyšší), bude v rámci obnovy provedeno odsolování postižených partií kamenného materiálu s dostatečnou sorpcí (obdobná či mírně nižší kapilarita jako odsolovaný kámen) a dostatečnou retencí vody kvůli zpomalení odparu. Závěrečná hydrofobizace nebude prováděna na partie stavby s příznaky zavlhávání a kontaminací vodorozpuštěnými solemi.*
- 3. Dochované historické omítky a nátěry fasády se sníženou pevností a přilnavostí ke zdivu budou konzervátorsky stabilizovány formou zpevňování opakovaným napouštěním vápennou vodou, dále přichycením uvolněných omítek ke zdivu pomocí injekce minerálními materiály, přichycením po obvodu tzv. omítkovými můstky apod.*

Odůvodnění: NPÚ, ÚOP v Josefově po posouzení prací uvedených v předložené žádosti dospěl k závěru, že jsou v souladu se zájmy státní památkové péče a že po jejich provedení v souladu s uvedenými podmínkami, budou zachovány dotčené kulturně historické hodnoty.

K podmínce č. 1 – Podmínka provedení průzkumu je stanovena na základě ustanovení 3), § 10 Vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a rovněž vychází

z návrhu předloženého projektu. Předpokladem pro stanovení metody obnovy/restaurování je poznání předmětu ochrany a stavu díla. K získání potřebných informací je nutný přiměřený a dostatečný průzkum, a to adekvátními metodami s využitím soudobých technologických možností. Po průzkumu stavu dochování a identifikaci případných mladších zásahů a úprav je žádoucí obnovu koncipovat s důrazem na zachování a obnovu originální hmotné podstaty díla. Sondážní, alternativně laboratorní, stratigrafický průzkum je vyžadovaný z důvodu zjištění originální, popř. mladší historické povrchové úpravy, kterou bude možné na základě učiněných zjištění obnovit v původní formě provedení. Barevné/technické provedení vycházející z historického poznání je vyžadováno z důvodu uchování autentického vzhledu, který se podílí na celkovém charakteru tohoto prvku kulturní památky. Až na základě nově vypracovaného záměru na obnovu může odborný orgán státní památkové péče adekvátně posoudit vhodnost navrhované obnovy, včetně posouzení zda obnova bude prováděna formou restaurování nebo nikoliv.

K podmínce č. 2 – Kamenné části fasády, především ty v soklové partii objektu, překryté tvrdou cementovou omítkou zamezující odparu vlhkosti, mohou být s velkou pravděpodobností poškozeny kromě jiného také zasolením. Po sejmutí cementových omítek a obnažení kamenného materiálu bude poškození kamene dále zkoumáno a ověřovány konkrétní příčiny. Případnou poruchu kamene ve spodní části fasády zasolením je nutné ověřit formou průzkumu. Přítomnost vodorozpuštěných solí v kamenném materiálu památky je nutno stanovit exaktně, průzkumem odebraných vzorků, jelikož průzkum a poznání předmětu ochrany je předpokladem pro následné zpřesnění adekvátní metody obnovy. Je nutné znát obsah, druh a rozložení solí v kamenných částech, aby bylo možné v případě výskytu zasolení nastavit metodiku odsolování pro tento konkrétní objekt. Na tomto základním určení je dále možné hodnotit také efektivitu a průběh odsolování. Provedení odsolení v případě masivních známek zasolení kamenného materiálu je nutné z hlediska životnosti daného materiálu. Při vlhkostním zatížení vnějších kamenných prvků dochází ke vzniku a tvorbě solných výkvětů. Vznik těchto výkvětů závisí na použitém podkladu a spojovacím prostředku, na vlastnostech kamene (tj. na jeho chemickém složení a pórovitosti) a na míře znečištění životního prostředí a z toho vyplývající kyselosti dešťů. S vlhkostí se proto do kamenných prvků dostávají z podloží a podkladu sírany, chloridy nebo dusičnany, které navíc způsobují další zavlhčení kamene (mají schopnost vázat vodu, jsou silně hygroskopické). Tyto soli způsobují rozrušování kamene při jejich hydratačních a krystalizačních procesech. Při koncentraci solí v rozmezí 0 – 2, 5 mmol/kg pozorujeme pouze stopy solí, poškození materiálů lze prakticky vyloučit, v rozmezí 2, 5 – 8 mmol/kg hrozí malé zatížení, při nepříznivých okolnostech však již může docházet k poškození materiálů, při koncentraci solí 8 – 25 mmol/kg může docházet ke zvyšování zavlhčení materiálů a krácení jejich životností, míra solí v rozmezí 25 – 80 mmol/kg znamená vysoké zatížení a značné omezení životnosti materiálů, nad 80 mmol/kg nastává extrémní zatížení a životnost materiálů je zde omezena na minimální dobu. Stejně tak zasolený kamenný materiál může dále rychle narušovat aplikované barevné nátěry (povrchové úpravy) na jeho povrchu. Hydrofobizace aplikovaná na zasolený kamenný materiál se stává problematickou, neboť vytváří na povrchu kontaminovaného kamene vodě nepropustnou bariéru, která zabraňuje volnému vykrystalizování solí na jeho povrchu. Naopak jsou soli zadržovány ve vnitřní hmotě kamene, kde mohou časem vyvolat vnitřní korozi a s tím spojená vážná narušení kamene.

K podmínce č. 3 – Podmínka technologicky adekvátní formou zpřesňuje navrženou konzervaci historických omítek pozůstalých na fasádě kostela, jelikož předložený projekt uvádí v obecnosti pouze „konzervaci omítek“, aniž by specifikoval přesné technologické a materiálové provádění tohoto úkonu. V případě konzervace zbytků historických omítek, které jsou důležitými historickými artefakty informujícími o starší podobě a provedení fasád kostela, se jedná o důležitý úkon obnovy zajišťující přetrvání hodnotných historických fragmentů pro budoucí generace. Proto je důležité stanovit adekvátní postup a metodu konzervace. Postup a technologie stanovené podmínkou vycházejí z tradičních přístupů a restaurátorských postupů konzervace, kdy jsou omítky konzervovány primárně látkami a technologiemi na identické bázi (vápenná voda jako zpevňovač, minerální injektážní materiály na vápenné bázi). Omítkové můstky po obvodě historických omítkových ker jsou důležité pro zajištění a stabilizaci těchto solitérních ker, navíc dále chrání jejich okraje při provádění nahazování nových omítek v okolí a jejich napojování.

V souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu vyzval správní orgán účastníka řízení usnesením čj. MMHK/059238/2018 ze dne 28.3.2018, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k jeho podkladům rozhodnutí do 5 dnů od doručení tohoto oznámení. Účastník řízení svého práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí nevyužil.

Správní orgán konstatuje, že písemné vyjádření Národního památkového ústavu Josefov je vůči předloženému návrhu kladné při splnění dílčích podmínek, které nemají negativní dopad na předložený charakter, pouze usměrňují navržené postupy. Předložená projektová dokumentace byla se správním orgánem v průběhu zpracování průběžně konzultována. Projekt vychází ze závěrů následujících průzkumů a rozborů: Posouzení dřevěných konstrukcí z hlediska jejich napadení dřevokaznými houbami a hmyzem, Kostel sv. Voršily, Chlumec nad Cidlinou, zpracoval Ing. Petr Rohlíček, INRECO s.r.o., Hradec Králové, 01/1996, aktualizace 08/2017; Stavebně historický průzkum kostela sv. Voršily v Chlumci nad Cidlinou, zpracovali Ing. Jan Sommer, PhDr. Pavel Zahradník, Praha 03/1998; Restaurátorský průzkum barevnosti fasády kostela sv. Voršily, Chlumec

nad Cidlinou, zpracoval BcA. Zdeněk Šmahel, Chrudim, 08/2017; Vlhkostní průzkum, kostel sv. Voršily, Chlumec nad Cidlinou, zpracoval Ing. Josef Kolář, PRINS, Přerov, 08/2017; Stavebně technický průzkum, Kostel sv. Voršily, Chlumec nad Cidlinou, zpracoval Ing. Petr Rohlíček, INRECO s.r.o., Hradec Králové, 08/2017. Projektová dokumentace byla zpracována velice důkladně a precizně s ohledem vůči veškerým dochovaným konstrukcím a detailům. Nevhodné a rušivé úpravy a zásahy jsou nahrazeny v souladu s výše uvedenými průzkumy. Přesto správní orgán stanovil do výroku rozhodnutí podmínky z důvodu zachování a poznání kulturně historických hodnot předmětné kulturní památky.

Podmínka č. 1 ukládá žadateli předložit správnímu orgánu nálezovou zprávu z operativního restaurátorského průzkumu fasádního pláště objektu. Provedení operativního restaurátorského průzkumu po postavení lešení a před otlučením omítek předpokládá projektová dokumentace respektive předmětný stavebně historický průzkum. V případě úpravy a změn projektové dokumentace v důsledku nových zjištění operativního restaurátorského průzkumu, je nutné postupovat v souladu s §14, odst. 1 zákona č. 20/1987Sb., o státní památkové péči v platném znění, tj. tyto změny předložit orgánu státní památkové péče k vydání nového závazného stanoviska

Podmínka č. 2 má oporu v ustanovení §9, odst. 4, písm. d) vyhlášky č. 66/1988 Sb. ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění. Požadavek na provedení dendrochronologického průzkumu je uplatňován z důvodu zjištění stáří prvků krovu respektive napomůže definovat památkových hodnoty a jejich následnou ochranu. Zjištění datace jednotlivých dřevěných prvků napomůže k přesnému časovému určení či ověření jednotlivých stavebních etap potažmo k poznání stavebního vývoje předmětného objektu. Požadavek na provedení dendrologického průzkumu rovněž vyplývá i z metodické publikace Václav Girsy, Josef Holeček, Pavel Jerie, Dagmar Michoinová: Předprojektová příprava a projektová dokumentace v procesu péče o stavební památky, Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, Odborné a metodické publikace, svazek 27, Praha 2000.

Podmínky č. 3 – 5 vycházejí z písemného vyjádření NPU. Tyto podmínky vychází ze zákonných norem a z důvodu zachování a poznání kulturně historických hodnot předmětné kulturní památky a byly stanoveny s ohledem na skutečnost, že žadatel nevnesl žádné připomínky v rámci možnosti seznámení a vyjádření se k podkladům rozhodnutí. Obnova vrcholového kříže umístěného na báni věže je významným dokladem umělecké a uměleckořemeslné práce ve smyslu § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči, proto jejich opravu respektive restaurování může provádět výhradně fyzická osoba s příslušným povolením Ministerstva kultury v souladu s 14a, odst. 1 zákona o státní památkové péči. Předpokladem pro stanovení metody restaurování je poznání předmětu ochrany a stavu díla. K získání potřebných informací je nutný přiměřený a dostatečný průzkum, a to adekvátními metodami s využitím soudobých technologických možností. Teprve na základě kvalifikovaně zpracovaného restaurátorského záměru podloženého dostatečným restaurátorským průzkumem, lze rozhodnout o podmínkách, za kterých bude možné provést samotné restaurování těchto částí kulturní památky.

Podmínka č. 6 stanovuje doplnění stávajícího stavebně historického průzkumu s ohledem na současné standardy vyplývající z aktuální metodiky NPÚ (viz Jan Beránek, Petr Macek: Metodika stavebně historického průzkumu, NPÚ, edice odborné a metodické publikace, svazek 70, Praha, 2015, <https://www.npu.cz/publikace/metodika-stavebnehistorickeho-pruzkumu.pdf>). Stávající stavebně historický průzkum kostela sv. Voršily v Chlumu nad Cidlinou, autor: Ing. Jan Sommer, PhDr. Pavel Zahradník, Praha, z 31. 3. 1998, je nepochybně důležitým zdrojem poznání předmětného objektu a jeho památkových hodnot, avšak s ohledem na současné požadavky kladené na obsahovou stránku SHP dle výše uvedené aktuální metodiky, stávající SHP postrádá zejména výkresovou část (grafické vyhodnocení průzkumu) a inventarizaci hodnotných prvků. Požadavek na doplnění stavebně historického průzkumu je požadován v souladu s §9 odst. 4 písm. c a d vyhlášky č. 66/1988Sb., k provedení zákona o státní památkové péči a v souladu s vyhláškou č. 499/2006Sb., o dokumentaci staveb, příloha 5, část B.1 písm. b). Požadavek na doplnění SHP vyplývá i z metodické publikace Václav Girsy, Josef Holeček, Pavel Jerie, Dagmar Michoinová: Předprojektová příprava a projektová dokumentace v procesu péče o stavební památky, Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, Odborné a metodické publikace, svazek 27, Praha 2000 (dále jen „metodická publikace sv. 27“). Dále samotné doplnění stávajícího SHP o nové poznatky je předpokládáno v kapitole č. 7 a 8 tohoto SHP.

Podmínka č. 7 ohledně konání kontrolních dnů za účasti především zástupců státní památkové péče je uložena z důvodu zabezpečení obnovy kulturní památky dle podmínek závazného stanoviska (viz. §29 odst. 2, písm. g respektive § 32 odst. 2, písm. g zákona č. 20/1987Sb., o státní památkové péči v platném znění), kde je stanoven odborný dohled odborné organizace státní památkové péče a vykonávaný dozor orgánu státní památkové péče. Zároveň plyne z povahy věci, že případné dílčí usměrnění – upřesnění, může být uplatněno pouze v přítomnosti dotčených stran. Kontrolní dny a konzultace lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče ve smyslu platné legislativy.

Oprava kostela sv. Voršily v Chlumci nad Cidlinou - výměna krovu, oprava fasády věže a západního průčelí a související práce na základě výše uvedeného odůvodnění není v rozporu se zájmy státní památkové péče, pokud budou splněny podmínky stanovené v tomto rozhodnutí. Proto bylo rozhodnuto v této věci tak, jak je ve výroku rozhodnutí uvedeno.

Veškeré změny a další doplňky oproti předloženému záměru je nutno předem odsouhlasit s orgány státní památkové péče ve smyslu zákona o státní památkové péči.

Správní orgán památkové péče po posouzení všech podkladů a zjištění ve výše uvedené věci došel k závěru, který je obsažen ve výroku tohoto rozhodnutí. Při posuzování se řídil platnými právními předpisy a nařízeními (zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů; Vyhláška č. 66/1988 Sb. ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb.; zákon č. 500/2004 Sb., správní řád) jakož i Listinou základních práv a svobod (čl. 35, odst. 3: „Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem“), která je součástí Ústavy České republiky.

POUČENÍ:

Toto závazné stanovisko bylo vydáno orgánem státní památkové péče jako dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem.

Toto závazné stanovisko není podle § 44a zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, samostatným rozhodnutím ve správním řízení, nelze se tedy proti němu samostatně odvolat. Jeho obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí stavebního úřadu.

Odvolání je možné podat až proti rozhodnutí stavebního úřadu.

UPOZORNĚNÍ

Upozorňujeme, že předmětné práce budou prováděny na **území s archeologickými nálezy**. Z této skutečnosti vyplývají pro stavebníka (investora) následující povinnosti dané zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů:

§ 22 odst. 2 cit. zákona: *„Má-li se provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, jsou stavebníci již od doby přípravy stavby povinni tento záměr oznámit Archeologickému ústavu a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum. Je-li stavebníkem právnická osoba nebo fyzická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost záchranného archeologického výzkumu, hradí náklady záchranného archeologického výzkumu tento stavebník; jinak hradí náklady organizace provádějící archeologický výzkum. Obdobně se postupuje, má-li se na takovém území provádět jiná činnost, kterou by mohlo být ohroženo provádění archeologických výzkumů.“*

§ 23 odst. 2 cit. zákona: *„O archeologickém nálezu, který nebyl učiněn při provádění archeologických výzkumů, musí být učiněno oznámení Archeologickému ústavu nebo nejbližšímu muzeu buď přímo nebo prostřednictvím obce, v jejímž územním obvodu k archeologickému nálezu došlo. Oznámení o archeologickém nálezu je povinen učinit nálezce nebo osoba odpovědná za provádění prací, při nichž došlo k archeologickému nálezu, a to nejpozději druhého dne po archeologickém nálezu nebo potom, kdy se o archeologickém nálezu dověděl.“*

Dále upozorňujeme, že v této věci ukládá povinnosti rovněž zákon č. 183/2006 Sb., o územním

plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Tento v § 176 odst. 1 mj. uvádí:

„Dojde-li při postupu podle tohoto zákona nebo v souvislosti s tím k nepředvídaným nálezům kulturně cenných předmětů, detailů stavby nebo chráněných částí přírody anebo k archeologickým nalezům, je stavebník povinen neprodleně oznámit nález stavebnímu úřadu a orgánu státní památkové péče nebo orgánu ochrany přírody a zároveň učinit opatření nezbytná k tomu, aby nález nebyl poškozen nebo zničen a práce v místě nálezu přerušit.“

Na základě uvedeného upozorňujeme na **povinnost** stavebníka učinit oznámení Archeologickému ústavu AV ČR (Letenská 4, 118 01 Praha 1 – Malá Strana) a dle dosavadní praxe doporučujeme nejméně 10 pracovních dní předem písemně oznámit zahájení zemních a stavebních prací organizaci oprávněné k provádění archeologických výzkumů na území okresu Hradec Králové (např. Muzeu východních Čech, archeologickému oddělení).

otisk úředního razítka

Radek Mejstřík
oprávněná úřední osoba, referent odboru památkové péče

Obdrží:

Účastníci podle § 27 odst. 1 správního řádu
Římskokatolická farnost - děkanství Chlumec nad Cidlinou, Čelakovského č.p. 40, 503 51 Chlumec nad Cidlinou I

Odborná organizace státní památkové péče
Národní památkový ústav, IČO 75032333, územní odborné pracoviště v Josefově, IDDS: 2cy8h6t